

ב"ה

מבצע

באתי ללבי

יו"ד - כ"ב שבט תשע"ט

יו"ל ע"י

והשיב לב

אבות על ידי בנימין (ע"ד)

המבצע לזכות ר' ברוך הכהן שיחי' אייזנברג זוגתו מרת ברכה תחי'.
נדפס ע"י ולזכות: בנם ר' שמואל אליהו הכהן זוגתו שרה יסכה וילדיהם: שירה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, איילה שיחיו אייזנברג.
הושע זוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

מבצע 'באתי לביתי'

במסגרת מבצע 'באתי לביתי' נתכונן לקראת יו"ד שבט, יום ההלולא של הרבי הרי"צ, ויום התחלת הנשיאות של הרבי נשיא דורנו, בלמוד משפחתי של מאמר 'באתי לגני' תשי"א, עמו קבל על עצמו הרבי את הנשיאות ובו התנה את תפקיד דורנו להוריד את השכינה למטה ובכך להגשים את תכלית בריאת העולם, לעשות לו יתברך 'דירה בתחתונים'.

בקבץ זה הבאנו קטעים ללמוד יומי מתוך המאמר דבור המתחיל "באתי לגני" תשי"א (לשלמות הענין יש ללמד את המאמר במקורו), ובארנו אותם בצורה קלילה, באפן שיקל על הבנת המהלך הרציף של המאמר. כמו כן, בארנו משגים והבאנו בשולי הגליון את המדרשים המלאים המזכרים במאמר.

הטקסט המדגש הוא מגוף המאמר המגה, ובתוכו שלב הבאור בגופן דק.

במסגרת המבצע נלמד מדי יום, בין התאריכים יו"ד - כ"ב שבט, קטע מהמאמר בלמוד זוגי/משפחתי - "איש וביתו", לחזוק ההתקשרות לכבוד קדשת אדמו"ר, מתוך אחדות, ולהחשת הגאולה האמתית והשלמה.

בחלק השני של החוברת הובאו קטעי למוד לילדים עם הוריהם (בסגנון הנישמתא דאורייתא) לשתי השבתות שבין התאריכים הנ"ל.

מעבר לזכות הרוחנית שבלמוד זה, תגדל בין הלומדים ערכת צפיה בוידאו של הרבי, הכוללת מחשב מאבזר ומנוי לתכנית השבועית של 'תורת חיים' או 'לראות את מלכנו'.

לרשום למבצע: www.veheshivlev.com

יו"ל ע"י 'והשיב לב אבות על ידי בנים (ע"ר)', כפר חב"ד, 6084000 • מייל: veheshivlev770@gmail.com • ווטסאפ: +14133702528.

מאמר קבלת הנשיאות - "באתי לגני", יו"ד שבט תשי"א

סקירה

מספר פעמים את כל רבותינו נשיאינו, וכך נהג גם במשך השנים הבאות לשור את מהלך המאמר בבאורייתא של כל רבותינו נשיאינו.

•

במאמר זה, שחלקים ממנו אמר הרבי מתוך כפי והתרגשות עצומה, מביא הרבי ספור מכל אחד מרבותינו נשיאינו, כדגמה להנהגתם באפן של 'שטות דקדשה' (כמו המשכן שהיה בנוי מ'עצי שטים', מלשון שטות), למעלה מטעם ודעת, בענין של אהבת ישראל, ובכך הם סללו לנו את הדרך, לנהג גם אנו באפן דומה.

כמו כן, עלינו, הדור השביעי, לעבד בדגמתו של הדור הראשון. וכמו שמשוה היה הדור השביעי לאברהם אבינו, שעבודתו היתה להקריא ולפרסם אלקות כפי כל עובר ושבו, ולחבר את העולם עם הקדוש ברוך הוא, כך גם עלינו מטלת עבודה זו.

ועל ידי כך נזכה, כפי שסיים הרבי את המאמר, להתראות עם הרבי, למטה בגוף, ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו!

טרם הסתלקותו, בשנת תשי"א, רשם הרבי הרי"צ 'המשך' מאמרים בן עשרים פרקים, שהראשון שבהם - מאמר דבור המתחיל "באתי לגני" - נועד ללמוד בשבת קדש יו"ד שבט, יום הסתלקותה של הרבנית רבקה, אשת אדמו"ר מהר"ש. אף למעשה, כשנגשו החסידים ללמוד המאמר בשבת קדש, לפני תפלת שחרית, היה זה כבר אחר הסתלקותו של הרבי הרי"צ, שארעה באותו בוקר.

שנה לאחר מכן, ביו"ד שבט תשי"א, אחר הפצרות רבות מצד החסידים והמקשרים ברחבי העולם, נאות הרבי לקבל על עצמו את הנשיאות, ובטא זאת, כאשר פתח באמירת המאמר הראשון שלו, שנסב גם הוא על הפסוק "באתי לגני" (כפי שנהג הרבי הרי"צ, כשפתח את המאמר הראשון שלו, באותו דבור המתחיל - "ראשית גוים עמלק", בו נפתח המאמר האחרון של הרבי הרש"ב).

במאמר יסודי זה עסק הרבי בענין "כל השביעין חביבין" והגדיר את תפקיד דורנו, 'הדור השביעי' מאדמו"ר הנקן, להביא את הגאולה בפעל ממש. במהלך המאמר הזכיר הרבי

לְלִמּוּד זִוְגִי / מְשִׁפְחָתִי

יוֹם א

מאמר דבור המתחיל "באתי לגני", יו"ד שבט תשי"א

אות א. באור פְּנֵת הַלְשׁוֹן "עֵקֶר שְׂכִינָה"

בוֹתֵב כְּבוֹד-קִדְשָׁת מוֹרֵי וְחֲמֵי אֲדָמוֹ"ר בְּמֵאֲמָרוֹ לְיוֹם הַסְתַּלְקוֹתוֹ, יו"ד שְׁבֵט ה'ש"ת:

בְּשִׁיר הַשִּׁירִים נֹאֲמֵר "בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֵתִי כְּלָה", וְאֵיתָא בְּמִדְרָשׁ רַבָּה (בְּמִקְוֵמוֹ), הַמְדַרְשׁ מְסַבֵּיר אֶת כְּנֵת הַפְּסוּק, הַמְדַבֵּר עַל יוֹם הַקָּמַת הַמְשִׁכָּן בּו שְׁרָתָה הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם (כְּנֹאֲמֵר "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֵתִי בְּתוֹכָם"), כְּהַמְשֵׁךְ לְמַתַּן תּוֹרָה (בּו נֹאֲמֵר "וַיֵּרֶד ה' עַל הַר סִינַי"), וְנִפְעָלָה הַתְּאֻהָרוֹת שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא ("אֲחֵתִי כְּלָה") -

שְׁמַכְךָ שְׁלֵגֵן אֵין בְּתִיב כָּאֵן אֶלָּא לְגַנִּי, הָרִי שְׂאֵין הַפְּנֵה לְסַתֵּם גֵּן, אֶלָּא לְגַנּוּנִי - מְקוֹם הַחֶפֶה וְעֵקֶר דִּירְתוֹ שֶׁל הַחֶתֶן, לְמְקוֹם שֶׁהָיָה עֵקְרֵי בְּתַחֲלָה, כְּלוּמַר, שְׂבִיּוֹם זֶה, בּו יִרְדֶּה הַשְּׂכִינָה לְעוֹלָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר כְּבִיכּוֹל "בָּאתִי לְגַנִּי" - חוֹרְתִי שׁוֹב לְשׁוֹרֹת וְלִשְׁכָּן בְּמְקוֹם הָעֵקְרֵי שְׁלִי, בֵּינָן דְּעֵקֶר שְׂכִינָה בְּתַחֲתוֹנִים הֵיְתָה, שְׁבַתְחַלַּת הַבְּרִיאָה שְׁרָתָה עֵקֶר הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחַתּוֹן. עַד כָּאֵן לְשׁוֹנוֹ שֶׁל הַמְדַרְשׁ.

וְלְהַבִּין דִּיּוּק הַלְשׁוֹן עֵקֶר שְׂכִינָה, בָּאוֹת א' שֶׁל הַמְאָמֵר, מְבַאֵר הַרְבֵּי בְּהַרְחֵבָה, עַל פִּי בְּאוּרֵי כָּל רְבוּתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ, שֶׁהַפְּנֵה בְּרַבְרֵי הַמְדַרְשׁ שֶׁעֵקֶר הַשְּׂכִינָה שְׁרָתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחַתּוֹן, בְּעַת הַבְּרִיאָה וְלֵאחֵר מִכֵּן בְּמַתַּן תּוֹרָה וּבְהַקָּמַת הַמְשִׁכָּן, הֵיא לֹא רַק לְדַרְגַּת הַשְּׂכִינָה הַמְדַרְבַּת בְּמִקְוֵמוֹת אַחֵרִים, אֶלָּא לְדַרְגַּת הַגְּבוּהָה בְּיוֹתֵר - "עֵקֶר שְׂכִינָה":

אֶלָּא הַפְּנֵה (כָּאֵן, בְּעֵינֵי "עֵקֶר שְׂכִינָה", הֵיא כְּבֹאוֹר אֲדָמוֹ"ר הַקָּוֵן וְהַרְבֵּי הַרְשֵׁ"ב אוֹתָם מְבִיא הַרְבֵּי בְּמֵאֲמָר) עַל הָאוֹר שֶׁלְמַעֲלָה מְעוֹלָמוֹת, שְׂרָשׁ הָאוֹר שְׂמֵאִיר בְּעוֹלָמוֹת, כְּפִי שֶׁהוּא עֵדִין בְּרַמָּה הַגְּבוּהָה בְּיוֹתֵר, שֶׁהוּא כְּלוּל וּמְאֻחַד בְּאוֹר הָאֵין סוֹפִי שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלְפָנֵי ה'צְמִצּוּם' [=כְּשֵׁם שֶׁהַעוֹלָם אֵינוּ יוֹכֵל לְקַבֵּל אֶת אוֹר וְחֵם הַשֶּׁמֶשׁ לְלֹא מְגֵן וְנִרְתִיק, כִּד הַעוֹלָם הַחֲמִירִי אֵינוּ מְסַגֵּל לְהַכִּיל אֶת הָאוֹר הַרוֹחֵנִי הָאֵין סוֹפִי שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן לְפָנֵי הַבְּרִיאָה ה' 'צְמִצּוּם' אֶת הָאוֹר שְׁלֹ"ו], וְהוּא הַנְּקָרָא עֵקֶר שְׂכִינָה, וְאוֹר זֶה הוּא שֶׁהָאִיר בְּעוֹלָמוֹת בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה, וְכֵן בְּעַת מַתַּן תּוֹרָה וְהַקָּמַת הַמְשִׁכָּן.

קְצוּר: בְּעַת מַתַּן תּוֹרָה וּבְהַקָּמַת הַמְשִׁכָּן חוֹרָה עֵקֶר הַשְּׂכִינָה לְשׁוֹרֹת בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן נֹאֲמֵר "בָּאתִי לְגַנִּי". וְכַדְרֵי הַמְדַרְשׁ "עֵקֶר שְׂכִינָה" הַפְּנֵה לְדַרְגַּת הַגְּבוּהָה בְּיוֹתֵר, שְׂרָשׁ הָאוֹר כְּפִי שֶׁהוּא עֵדִין בְּאוֹר אֵין סוֹף שֶׁלְפָנֵי הַצְּמִצּוּם. בָּאוֹת הַפְּאָה וְכֹאֵר הַרְבֵּי הֵיכֵן יֵרֵד אוֹר זֶה לְשׁוֹרֹת.

יוֹם ב

אות ב. באור כְּנֵת הַלְשׁוֹן "בְּתַחֲתוֹנִים הֵיְתָה"

ב) וְהֵנָּה זֶה דְּעֵקֶר שְׂכִינָה בְּתַחֲתוֹנִים הֵיְתָה, מְבֹאוֹר מִהַמְדַרְשׁ דְּתַחֲתוֹנִים קָא' - הַפְּנֵה הֵיא לֹא עַל הַעוֹלָמוֹת הַרוֹחֲנִיִּים הָעֵלְיוֹנִים שֶׁהֵם בְּכַחֲשֵׁת 'תַּחֲתוֹן' רַק בְּנִחְס לְעוֹלָמוֹת הַגְּבוּהִים מֵהֵם בְּסֵדֵר הַהִשְׁתַּלְשְׁלוֹת, [=אֲחֵר הַצְּמִצּוּם, יוֹרֵד הָאוֹר מ'מְדַרְגָּה לְמְדַרְגָּה', וְהוֹלֵךְ וּמְצַמְצֵם עַד שְׂמֵאִיר בְּעוֹלָם שְׁלֵגֵן. כֵּל יְרִידַת מְדַרְגָּה מוֹרָה עַל 'עוֹלָם' או 'סְפִירָה' בְּהֵם הָאוֹר הַאֲלֵקִי הוּא בְּמְדַרְגָּה פְּחוּתָה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּמְדַרְגָּה הַקּוֹדֶמַת. אִדּ מְצַד שְׁנֵי, כָּל הַמְדַרְגוֹת קְשׁוּרוֹת זו לְזוּ כְּמוֹ בְּשִׁלְשֻׁלַת בְּהַ כָּל הַחֲלוֹת קְשׁוּרוֹת וּמְשִׁתַּלְשְׁלוֹת הָאֲחַת מֵהַשְּׁנֵי. אֶלָּא דּוֹקָא, עַל עוֹלָם הַזֶּה הַנְּשִׁמִּי, שְׁבוּ הֵיא תְּכִלִּית מְטַרַת הַבְּרִיאָה (כְּמֵאֲמָר רְבוּתֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבָרְכָה "נִתְאָוֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת לוֹ דִּירָה בְּתַחֲתוֹנִים"⁵),

וְכֵמוֹ שְׁמַכְבָּר בְּמִדְרָשׁ דְּעַל יְרֵי חֲמָא עֵין הַדְּעַת נְסַתְלָקָה

1. פירוש יפה קול לשיר השירים רבה.
2. המדרש המלא:
"באתי לגני,
אמר ר' מנחם חתניה דר' אלעזר בר אבונה בשם ר' שמעון בר' יוסנה:
באתי לגן אין כתיב כאן, אלא לגני, לגנוני, למקום שהיה עיקרי מתחלה, ועיקר שכינה לא בתחתונים הייתה?
הדא הוא דכתיב: (בראשית ג) וישמעו את קול ה' א-לוהים מתהלך בגן.
אמר רבי אבא:
מהלך אין כתיב כאן, אלא מתהלך, מקפץ וסליק מקפץ וסליק.
חטא אדם הראשון ונסתלקה השכינה לרקיע הראשון.
חטא קין נסתלקה לרקיע השני.
חטא אנוש נסתלקה לרקיע השלישי.
חטא דור המבול נסתלקה לרקיע הרביעי.
חטא דור המגדל נסתלקה לרקיע החמישי.
חטאו אנשי סדום נסתלקה לרקיע הששי.
חטאו המצריים בימי אברהם נסתלקה לרקיע השביעי.
כנגדן עמדו שבעה צדיקים והורידוהו לארץ.
זכה אברהם הורידה משביעי לשישי.
עמד יצחק והורידה מששי להמישי.
עמד יעקב והורידה מחמישי לרביעי.
עמד לוי והורידה מרביעי לשלישי.
עמד קהת והורידה משלישי לשני.
עמד עמרם והורידה משני לאחד, שהוא ראשון.
עמד משה והורידה לארץ.
אמר רבי יצחק:
הדא הוא דכתיב: (ז"ז) צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה.
הרשעים מה עשו?
תלויין באויר, כי לא השכינו שכינה לארץ.
אבל הצדיקים השכינו שכינה לארץ.
מה טעם צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה?
ישכינו לשכינה עליה.

1. שוכן עד וקדוש שמו.
2. ואימת שרת שכינה עליה?
3. ביום שהוקם המשכן, שנאמר (במדבר ז) ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן.
3. לשלמות העניין, מומלץ ללומדו במקור, במאמר המלא.
4. ראה תניא, שער היחוד והאמונה רפ"ד.
5. תניא ריש פרק ל"ז, על פי מדרש תנחומא לפרשת נשא.

השכינה מארץ - המקום בו שרתה לפני החטא - לרקיע, ועל ידי מתן תורה על הר סיני היא חזרה לשרות בארץ - פאתי לגני לגנוני.

בעת מבאר הרבי שכיון שתכלית הכל היא "דירה בתחתונים", הרי שעקר הענין של - סלוק השכינה על ידי החטא, ומנגד, החזרת השכינה על ידי עבודת הצדיקים - הוא הסתלקותה מהארץ וחזרתה לארץ:

ועקר הסלוק שנעשה על ידי החטא הוא בחטא עין הדעת דוקא.

וכמו שבצענין החטא, הרי עקר החטאים היה חטא עין הדעת, שהרי על ידי חטא עין הדעת היה נתינת מקום לשאר החטאים שבאו לאחר מכן, כיון שלפני כן לא היתה כלל מציאות ואפשרות של חטא בעולם, ולכן חטא עין הדעת היה נחשב כסבה וגורם להחטאים דקון ואנוש וכו',

כמו כן הוא בפעלת החטא, דהסלוק של השכינה שנעשה על ידי החטא, הנה עקר הסלוק הוא מה שנסתלק על ידי חטא עין הדעת מעולם הזה המתחנן דוקא.

דכשם שעקר השראת השכינה בתחתונים הוא בעולם הזה דוקא, הנה כמו כן הוא בהסלוק - דעקר הסלוק הוא מה שנסתלק מהארץ דוקא, שזה נעשה על ידי חטא עין הדעת, שעל ידי זה נסתלקה השכינה מארץ לרקיע,

וזהו גם כן הטעם שאינו מצרף (בהמאמר של שנת תש"י) חטא עין הדעת עם החטאים דקון ואנוש וחושב זה בפני עצמו, לפי שבתחטאים דקון ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע לרקיע, מה שאין כן בחטא עין הדעת שנסתלקה מארץ לרקיע, שלבד זאת שהסלוק מהארץ, זה בעקר נוגע לנו, הנה זהו גם עקר ענין הסלוק.

(וממשיך הרבי הרי"צ במאמר להביא את דברי המדרש): ואחר כך עמדו ז' צדיקים והורידו את השכינה למטה, אברהם וזכה והוריד את השכינה מרקיע ז' לו' כו' (ומקצצר בזה ומסיים) עד כי משה שהוא השביעי (וכל השביעין חביבין) הורידו - את גלוי השכינה למטה בארץ.

דעקר ענין ההמשכה שנפעלה במשך שבעת הדורות הוא על ידי משה, שהרי משה דוקא הורידו למטה בארץ,

דכשם שבצענין הסלוק מלמטה למעלה הרי העקר הוא בחטא עין הדעת שנסתלק מהארץ בנוכח לעיל, הנה כמו כן הוא בצענין ההמשכה מלמעלה למטה, עקר ענין ההמשכה הוא למטה בארץ דוקא,

דלכך זאת שההמשכה למטה בעקר נוגע לנו, כיון שאנו נמצאים כאן, למטה בארץ, הנה זהו גם עקר ענין ההמשכה, כיון שהתכלית היא באמור לעיל, דוקא כאן, בעולם הזה המתחנן. וזה נעשה על ידי משה דוקא.

והטעם לזה שדוקא משה זכה להוריד השכינה למטה, מבאר בהמאמר במסגרת, כי כל השביעין חביבין וכפי שנוסוף ונלמד באות הפאה.

קצור: אחר שנתבאר שעקר השכינה הוא שרש האור שלפני הצמצום, הוסיף הרבי ובאר שאור זה ירד לשרות, לא בעולמות העליונים, אלא דוקא בעולם הזה המתחנן, כיון שפאן היא תכלית מפרת הכריאה.

אך אחר חטא עין הדעת, נסתלקה השכינה מהארץ (ומשם הלכה והסתלקה למעלה, על ידי שאר החטאים, עד לרקיע השביעי). ועל ידי שבעת הצדיקים, ירדה שוב מרקיע לרקיע, במשך שבעה דורות, עד שמושה, שהוא השביעי ו"כל השביעין חביבין", זכה והורידה למטה בארץ, בעת מתן תורה.

יום ג

אות ג. מעלתו של הדור השביעי

ג) על דברי המדרש "כל השביעין חביבין", נתן לשאול: מה קדם למה, האם כיון שהדברים אותם מונה המדרש (ולדגמה, משה השביעי פאבות, ודוד השביעי בבניו של ישי) הם חביבים מצד עצמם, לכן נקבע משמם שהם יהיו השביעיים - שזה מספר שמסמל את החיבות והחשיבות שלהם,

או שזה שהם שביעיים (ולדגמה, זה שמושה הגיע בפעל לעולם בדור השביעי לאבות), לא רק מעיד על החשיבות שלהם אלא יוצר את החשיבות והחיבות המיוחדת? על כך עונה הרבי:

6. ובלשונו: "דעקר שכינה בתחתונים היתה, ועל ידי חטא עין הדעת נסתלקה השכינה מארץ לרקיע, ועל ידי חטא קין ואנוש נסתלקה השכינה מרקיע א' לב' וג' ."

7. כדברי המדרש (ויקרא רבה כט, יא):

"כל השביעין חביבין לעולם -

למעלן (=למעלה) השביעי חביב (וכאן מונה המדרש שבעה רביעיים): שמים ושמי השמים ורקיע ושחקים וזבל ומעון, והשביעי הוא ערבות, וכתוב (תהלים סח, ה) "סולו לרוכב בערבות ביה שמו" (ומכאן שהשביעי הוא החביב, וכן דברים הבאים המפורטים במדרש). בארצות שביעית חביבה (וכאן מונה המדרש שבע ארצות): ארץ אדמה ארקה גיא ציה נשיה, (והשביעית היא) תבל, וכתוב (שם ט, ט) "והוא ישפוט תבל בצדק ידין לאומים במישרים".

8. ע"ד החקירה לגבי סימני כשרות, האם הם סימנים שרק מעידים על הכשרות, או שהם גורמים ומהווים סיבה לכשרות. ראה מחולקת רש"י ותוספות, חולין ריש סא, א, ועוד.

והנה מלשון רבותינו וזרונם-לברכה וכל השביעין חביבין ולא כל החביבין שביעין, מובח מזה שעקר המעלה הוא זה שהוא שביעי, ומפני זה שהוא שביעי מצד זה הוא חביבותו,

הענין הזה מוליד אותנו למסקנה הבאה (הרומזת לא רק לדורו של משה, אלא גם לדור שלנו, הדור השביעי לרבותינו נשיאינו, וכפי שיבאר בהמשך האות):

הינו שחביבותו אינו מצד ענין התלוי בבחירתו רצונו ועבודתו, כי אם בזה שהוא שביעי, שזה בא מצד התולדה, ובכל זאת הנה כל השביעין חביבין.

כלומר, מי שנמצא בדור השביעי אינו יכול למען שאולי אינו חביב וראוי מספיק בכדי להוריד את השכינה למטה בארץ, כי עצם היותו בדור השביעי פועל בו את החביבות המיוחדת והופך אותו להיות ראוי לכך.

ולכן זכה משה שנתנה תורה על ידו, לא רק מצד החביבות האישית שלו, אלא בעקב פיון שהוא הדור השביעי לאבות.

אך מצד שני עלינו לזכר:

והנה באר כבוד-קדשת מורי ורמי אדמו"ר (בתחלת בואו לאמריקה) שגם בענין דהשביעין חביבין נכר מעלת הראשון, שחרי כל ענין שביעי הוא שהוא שביעי לראשון, וללא מעלתו של הדור הראשון (ישל הדורות הבאים אחריו), לא היתה מתגלית מעלתו של הדור השביעי. [וכפי המשל שהביא הרבי מספר פעמים⁹ ביחס לדור שלנו, שהוא כ"נגם על גבי ענק" - מצד עצמו הוא 'נגם', אך הזכויות שלנו באות בהמשך לעבודה של כל הדורות הענקיים שקדמו לנו, ולכן אנו דוקא נזכה לגאולה, כמו הנגם שנמצא גבוה יותר ורואה למרחק רב יותר, מאשר הענק שהוא רוכב על כתפיו.]

ובאר אז מעלתו של הראשון באבות, שדורו של משה הוא השביעי ממנו, שזהו אברהם אבינו, שהמעלה שלו היא מפני עבודתו בפרסום והפצת אלקות בעולם (בשונה מהדור השביעי שהמעלה שלו היא, כאמור, לא מפני בחירתו ועבודתו, אלא מצד עצם היותו שביעי), ושהיתה עבודתו במסירת נפש.

[והרבי הרי"צ אינו מסתפק בזה עדין, ומוסיף עוד (אף דלכאורה אין זה נוגע שם לגוף הענין) דאפן המסירת נפש שלו, של אברהם אבינו, היתה שלא חפש מסירת נפש, אלא מסר בפעל את נפשו, כפי שיבאר מיד.

שזהו ההפרש בין המסירת נפש דאברהם אבינו להמסירת

נפש דרבי עקיבא, דהמסירת נפש דרבי עקיבא היה וואס ער האט געזוכט, שהוא חפש מסירת נפש, וכפי שאמר לתלמידיו¹⁰ "מתי יבוא לידי ואקממו",

מה שאין כן באברהם, הנה המסירת נפש שלו היתה פדרד אנב.

דאברהם ידע שעקר העבודה הוא כמו שכתוב ויקרא שם בשם הוי' אל עולם, ואמרו על כך חכמינו וזרונם לברכה¹¹ "אל תקרא ויקרא אלא ויקריא", או יענער זאל אויף שרייען, שאברהם לא רק קרא בעצמו בשם ה', אלא פעל שגם הזולת יקרא ויקרי בשם ה', ואם נצרך לזה פדרד אנב מסירת נפש, הנה גם זה ישנו, וכפי שהיה בפעל שנמרד השליך אותו לכבשן האש בגלל נפיו האלילים, אך אברהם לא חפש את הענין של מסירות נפש, בעבודה בפני עצמה.]

וכל כך גדלה מעלת עבודתו של אברהם אבינו והמסירת נפש שלו, עד אשר גם משה - מה שזכה שנתנה תורה על ידו הוא מכוח עבודתו של אברהם אבינו, ממעם כי השביעין חביבין, שמושה הוא שביעי לראשון.

ועד כדי כך שהקדוש-ברוך-הוא אמר לו (למשה) "במקום גדולים (אברהם) אל תעמד"¹².

עמה שבים ועוסקים בחביבותו של השביעי:

והנה אף כי גדלה חביבות השביעי ואין זה בא לא על ידי בחירה ולא על ידי עבודה, כי אם פארטיקערהייט, מן המוכן, מצד התולדה,

10. כמסופר בגמרא (ברכות טא, ב): "בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמיים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן? אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה, "בכל נפשך", אפילו נוטל את נשמתך, אמרתי: מתי יבוא לידי ואקיימו, ועכשיו שבא לידי ולא אקיימו? היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה: אשריך עקיבא שיצתה נשמתך באחד".

11. כדברי הגמרא (סוכה ו, ב): "'ויקרא שם בשם ה' א-ל עולם" (בראשית כא, לג). אמר ריש-ליקיש: אל תקרא 'ויקרא' אלא 'ויקריא'. מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של לכהונה מנין שנאמר (תהלים קי, ד): "בשבע ה' ולא ניחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק" וזכה למלכות שנאמר (בראשית יד, יז): "אל עמק שוה הוא עמק המלך". ואף משה בקש לעשות כן שנאמר (שמות ג, ד): "ויאמר משה משה ויאמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות. אמר לו הקב"ה (משלי כה, ו): "אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד" (שמות ג, ח): "ויאמר אל תקרב הלוים" אין לך עסק בכהונה שנאמר (במדבר ג, י): "והזר הקרב יומת". אין לך עסק במלכות כענין שנאמר (ש"ב ז, יח): "כי הביאתני עד הלוים".

12. כמובא במדרש רבה (דברים ב, ז): "'ה' א-להים אתה החילות" מהו ה' א-להים? אמר רבי יהושע בן קרחה בשני מקומות דימה משה את עצמו לאברהם ולא הועיל לו כלום.

כיצד? אברהם קרא לו הקב"ה ואמר הנני שנאמר (בראשית כב, א): "ויאמר אברהם ויאמר הנני". מהו הנני? הנני לכהונה הנני למלכות, וזכה לכהונה וזכה למלכות. וזכה לכהונה מנין שנאמר (תהלים קי, ד): "בשבע ה' ולא ניחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק" וזכה למלכות שנאמר (בראשית יד, יז): "אל עמק שוה הוא עמק המלך".

ואף משה בקש לעשות כן שנאמר (שמות ג, ד): "ויאמר משה משה ויאמר הנני הנני לכהונה הנני למלכות. אמר לו הקב"ה (משלי כה, ו): "אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד" (שמות ג, ח): "ויאמר אל תקרב הלוים" אין לך עסק בכהונה שנאמר (במדבר ג, י): "והזר הקרב יומת". אין לך עסק במלכות כענין שנאמר (ש"ב ז, יח): "כי הביאתני עד הלוים".

אברהם אמר (בראשית טו, ד): "ה' א-להים מה תתן לי" א"ר לוי אמר לפניו רבש"ע אם מתבקש לי בדין שיהיו לי בנים תן לי ואם לאו ברחמים תתן לי אמר לו הקב"ה חייך בדין מתבקש לך (שם). ואף משה כך אמר "ה' א-להים אתה החילות". אם מתבקש בדין שאכנס לא"י אכנס ואם לאו אכנס ברחמים. אמר לו הקב"ה "אל תתהדר לפני מלך וגו'" כי לא תעבור את הירדן הזה". .

9. ראה שיחות: י"ט כסלו תשכ"ח. אחרון של פסח תשמ"ב. ליל ג' דחג הסוכות תשמ"ו. ליל י"ב סיון תשמ"ו. ועוד.

אותיות ד-ה. תכלית הבריאה - "דידה בתחתונים"

ד(ה) והנה אחרי שמבאר בהמאמר דעקר שכינה בתחלה בתחתונים היתה, וגם אחר כך המשיכה שוב משה (השביעי) לארץ דוקא, אומר הרבי הרי"צ:

ועקר גלוי אלקות והשראת השכינה בעולם עצמו, היה בבית המקדש, על ידי העבודה של בני ישראל (ומביא על זה הפסוק), דכתיב "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שהשראת השכינה היא על ידי העשיה שלנו; הן עשית המשכן והמקדש כפשוטו, והן עשית המשכן הרוחני על ידי עבודת ה'. וכפי שמאריך הרבי הרי"צ במאמר של שנת תש"י לבאר את פרטי עשית המשכן הרוחני, הן בעבודת הקרבנות - התקרבות לאלקות, והן בעשית המשכן מעצי שטים - עבודה באפן של 'שמות דקדשה'.

וכפי שפרשו רבותינו זכרונם לברכה על פסוק זה: בתוכו לא נאמר בלשון יחיד, שכונתו רק על המשכן ובית המקדש - אלא בתוכם לשון רבים, שכונתו גם בתוך כל אחד ואחד מישראל, ב'מקדש הפרטי' שבקרבו של כל אחד מישראל, העושה בעבודתו מקדש לו יתברך, ובו שורה השכינה.

וזהו, הענין של השראת השכינה על ידי העבודה שלנו, מתבטא (גם בן כמה שכתוב) "צדיקים יירשו ארץ וישפנו לעד עליה" - דצדיקים יירשו ארץ שהוא גן עדן הנקרא בשם "ארץ", לפי שבתחלת הבריאה ה"גן עדן" שהוא מקום השראת השכינה, היה למטה בארץ, ושם גם היה אדם הראשון לפני החטא (ככתוב "ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה").

וצדיקים אלה זוכים לשכר של גן עדן, מפני שהם משכינים (הינו ממשכינים למטה את) בחינת שוכן עד מרום וקדוש שהיא דרגה גבוהה פאלקות (הענין הנה דשוכן עד אינו מבאר בהמאמר, ומבואר הוא בלקוטי תורה על פי מאמר הזוהר שזו מדרגת הפתר, שהוא למעלה מכל הספירות), שיהיה בגלוי למטה, שזהו הענין של עשית המשכן - מקום להשראת השכינה בעולם הזה.

וזהו שנאמר על זמן מתן תורה ועשית המשכן "באתי לגני" ועל כך פרש המדרש - "לגנוני", שפונתו, שה' חזר וקא למקום שהיה עקרו בתחלה, כיון דעקר שכינה בתחתונים היתה.

והענין הוא (באור הענין להבין מפני מה באמת היתה בתחלה עקר שכינה בתחתונים דוקא), מבאר הרבי הרי"צ במאמרו, דהנה תכלית הפונה בבריאת והשתלשלות כל העולמות, היא הענין דגתאונה הקדוש-ברוך-הוא להיות לו

מכל מקום אין בזה הנבילה שנאמר שנפלאות הוא, שהדבר נפלא ומרומם מאתנו ואינו שייך אלא ליחודי סגולה, כי אם על דרך שמבואר בתנא דבי אליהו (פרשה ט ופרשה כה) ומבואר ברא"ח (=דברי אלקים חיים, כנוי לתורת החסידות) שכל ישראל ואפלו עבד ואפלו שפחה יכולים להגיע להשראת רוח הקדש, וכל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב, ומפילא עלינו לעשות את העבודה הנדרשת מאתנו, בהיותנו בדור השביעי.

אלא שמכל מקום דארפמען ניט זיין גענארט ביי זיך, אין צדף להתפס לרמיה עצמית, וצריך לידע אשר במקום גדולים אל תעמוד. וכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון, אז ער קען דורכפיהרן, שהוא יכול להשלים את עבודת ושליוחות הראשון דאל תקרא ויקרא אלא ויקרא, העבודה להפיץ ולפרסם אלקות בעולם.

וזהו החביבות דהשביעי שהוא זוכה להיות הממשיך השכינה, ולא עוד אלא שממשיך עקר השכינה, את ערש האור, כמבאר באות א'. ועוד יותר שממשיך את השכינה עד למטה בארץ, בתחתונים, כמבאר באות ב'.

כעת עוסק הרבי בדור שלנו, הדור השביעי לרבותינו גשיאנו, החל מאדמו"ר הזקן:

והנה זה תובעים מכל אחד ואחד מאתנו דור השביעי, דכל השביעין חביבין, דעם היות שזה שאנחנו בדור השביעי הוא לא על פי בחירתנו ולא על ידי עבודתנו, ובכמה ענינים אפשר שלא פפי רצוננו, מכל מקום הנה כל השביעין חביבין, שנמצאים אנחנו בסוף זמן הגלות, המכנה בנמרא "עקבתא דמשיחא", ובזמן זה עצמו, אנו כבר ממש בסופו, כסיומא דעקבתא, והעבודה שלנו היא לגמור המשבת השכינה, ולא רק שכינה בי אם עקר שכינה, ובתחתונים דוקא.

קצוד: מעלתו של הדור השביעי, דורו של משה, היא לא מצד בחירתו ועבודתו או רצונו, אלא מעצם העבדה שהוא נבחר להיות השביעי - זה שממשיך ומשלים את עבודתו של הראשון, עבודתו של אברהם אבינו שפרסם אלקות מתוך מסירות נפש וגרם לכך שגם העובדים והשבים יקראו בשם ה'.

וכך גם בדורנו, על כל אחד ואחת מאתנו, הנמצאים בדור השביעי, לפעל את העבודה המטלת עלינו, להמשיך את עבודת הדורות הראשונים, עד שנוכה להוריד בפעל ממש את עקר השכינה לעולם הנה התחתון, שזו תכלית הבריאה, כפי שיבאר באות הבאה.

ויכמו שִׁמְכָאָר הַרְבִּי הַרְיִי"צ בַּהֲמַאָמֵר, שְׁכָל הָעֲבוּדָה הוּא לְהַפְדָּה הַשְּׂמוּת דְּלַעֲמַת זֶה לְשְׂמוּת דְּקַרְשָׁה (כְּפִי שְׁנַבִּיא בְּאוֹת ו'), וְעַל יְדֵי זֶה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "נַחַת רוּחַ לְפָנַי שְׂאֲמַרְתִּי וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנִי",

וְעַל יְדֵי זֶה דוֹקָא מִמְּשִׁיכִים שְׂתִיחָה לֹא וְתַבְרָךְ דִּירָה בַּתְּחֻתוֹנִים,

ויכמו הדירה הרי האדם דר בה ככל עצמותו ומהותו ולא רק חלק ממנו, הנה כמו בן הוא בתחתונים שהם דירה לו ותברך, הפונה שממשיכים בעולם הזה התחתון לא רק גלויים אלקיים כי אם נמצא בהם עצמות אין-סוף ברוך הוא. וזהו תכלית בריאת והשתלשלות העולמות.

קצור: הסבה שעקר שכינה בתחתונים היתה (ולכן היא שבה לשרות כאן במשכן ובמקדש, וכן במקדש הפרטי שבכל אחד ואחד), היא מפני שתכלית הבריאה היא דוקא בעולם הזה התחתון ולא בעולמות העליונים - שכן גם עולמות העליונים משיגים רמה מצמצמת ונמוכה יחסית של גלוי אלקי מפני שהיה לפני הבריאה, ועוד שהבריאה היא בכוח העצמות, ואם כן, תכלית הבריאה היא דוקא בעולם הזה התחתון;

ולמרות שבדרגת הגלוי האלקי, העולם שלנו נמוך הרבה יותר מאשר העולמות העליונים, הרי זו התאווה והרצון האלקי שדוקא כאן אנו נעשה לו דירה, וכאן הוא יתגלה ככל עצמותו ומהותו (ועל זה נאמר "באתי לגני"), וזאת על ידי העבודה שלנו להפך את חשך העולם לאור, וכפי שהרבי ממשיד ומבאר באות הבאה.

יום ו

אות ו. הנהגת רבותינו נשיאינו באופן של 'שמות דקדשה' באהבת ישראל

ו) והנה בסיום המאמר מבאר הרבי הרי"צ, אשר להיותו כי מה שעקר שכינה בתחתונים, הנה עקר הגלוי מזה היה בבית המקדש כפי שבארנו, הנה זהו הפעם שהמשכן היה מעצי שמים דוקא, דבר הרומז על העבודה הנדרשת ברי להמשיך את עקר השכינה למטה,

מפני שהפונה בבריאת העולם הוא להפך השמות דלעמית זה, של הצד המנגד לקדשה, און דעם קאך פון - וכן את החיות של נפש הבחמית לשמות דקדשה¹⁶, וכמאמר רבותינו

16. שם, באות ה' של המאמר, נותן הרבי הרי"צ דוגמה לשמות העולם וכיצד יש להפוך אותה לקדושה:

"דישנם כמה דברים באדם שהוא נוהג ועושה כן ויילע אזוי טוט וועלט (כיון שכך עושה העולם, ולא מצד ההגיון), והדברים האלה הם כמו חוק שבלתי מזיזים אותו ממקומו לפי דכן הוא הנהגת העולם, וכמו בכמה עניני נימוס והדומה כו', הנה את זה צריכים להפכו אל הלמעלה מן הדעת בעבודה, וכמו על דרך משל זמני האכילה וזמני השינה, הנה מצד הרגש העולם הם קבועים

ותברך דירה בתחתונים, בעולם הזה התחתון דוקא, על ידי העשייה שלנו, ומפני זה שרתה השכינה בתחלה דוקא בתחתונים, כיון ששם היא תכלית הבריאה בלה.

קצור: עקר השראת השכינה בעולם הוא על ידי העבודה שלנו, הן בכנית המשכן ובית המקדש כפשוטו, והן בכנית המקדש הרוחני שבתוך כל אחד ואחד. והסבה לכך שאנו ממשיכים את עקר השכינה למטה היא מפני שזו תכלית הבריאה - "להיות לו יתברך דירה בתחתונים".

יום ה

כעת מבאר ומוכיח הרבי, על פי דברי רבותינו נשיאינו¹³, שאכן תכלית הבריאה היא בעולם הזה התחתון דוקא:

והנה רבנו הזקן מבאר בזה¹⁴ אשר תכלית השתלשלות העולמות וירידתם ממדרגה למדרגה, אינו בשביל עולמות העליונים עצמם, הואיל ולהם זו ירידה מאור פניו יתברך כפי שהיה לפני הבריאה, שהרי היה צריך לצמצם עצמו לצורך בריאת העולמות,

ואי-אפשר לומר שהפונה והתכלית הוא בשביל הירידה, כמו למשל שאדם אינו משקיע כסף בשביל לקבל פחות ממה שהיה לו קדם לכן, כך אי אפשר לומר שתכלית בריאת העולמות היא בשביל ליצור מצב נמוך יותר מבחינה רוחנית ממה שהיה קדם לכן, ואפלו עולמות העליונים, שהם גבוהים מאוד מבחינה רוחנית ביחס אלינו, הרי שביחס לאור שהיה לפני הצמצום הם כבר בבחינת ירידה וצמצום.

וכפרט שהבריאה היתה מעצמותו ומהותו יתברך, ואם כן מטרת ותכלית הבריאה אינה בגלוי אלקי כלשהו, כפי שזה בעולמות העליונים, אלא אך ורק בהתגלות מהותו ועצמותו יתברך, והתגלות זו היא רק בעולם הזה התחתון, על ידי עשיית המשכן לו יתברך. וזהו פרוש דברי רבותינו וכוונתם לברכה ש"נתאווה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים" דוקא. ובלשון הרבי:

אלא התכלית הוא עולם הזה התחתון, שפך עלה פרצונו יתברך להיות נחת רוח לפניו יתברך - פד אתכפיא סטרא אחרא ואתהפכא חשוכא לנהורא, פאשר מכופפים את הצד האחר, שאינו צד הקדשה, והופכים את החשך לאור. [=הפטוי 'אתכפיא' מסמל את ההתנגדות, כך שהרע נותר קים אך מתכופף לגבי הטוב (על דרך עבודת הבינונים המדברת בתנאי). ואלו 'אתהפכא' פרושו הפיכת הרע לטוב באופן מחלט (על דרך עבודת הצדיקים)¹⁵].

13. לשלימות העניין, מומלץ ללמודו במקור, במאמר המלא.

14. תניא פל"ו.

15. ראה תניא פרק כו.

וּכְרֹנָם לַכֶּרֶךְה "אֵתְנִיא לִיה שְׁמוֹתֶיהָ לְסָבֵא" - מִסְפָּר בְּנִמְרָא עַל רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק שֶׁהָיָה רוֹקֵד עִם הַדָּסִים בְּיָדוֹ לַכְּבוֹד הַחֲתָן וְהַפֶּלֶה. זֶה הָיָה נֶרְאָה כַּמְעֵשָׂה שְׁמוֹת בֵּינָן שֶׁהוּא הָיָה תַלְמִיד חָכָם גָּדוֹל וְלִכְאוּרָה לֹא הָיָה רָאוּי לַכְּבוֹד לְרָקֵד כָּךְ, אֶךְ דּוֹקָא עַל יְדֵי מְעֵשָׂה זֶה הוּא זָכָה שֶׁאַחֵר פְּטִירְתוֹ יָרַד עִמּוֹד אִשׁ מִשְׁמַיִם וְהִפְרִיד בֵּין מִשְׁתוֹ וּבֵין הָעַם, לְהִרְאוֹת אֶת גְּדֻלַּת קַדְשׁוֹ. בֵּינָן שֶׁהוּא הִתְנַהֵג שְׁלֹא כְּרָגִיל, הוּא זָכָה לְגַלּוּי אֱלֻקוֹת מִיְחַד. וְעַל כֵּן אָמַר רַבֵּי זִירָא "הוֹעִילָה הַשְּׁמוֹת שְׁלֹו, לְאוֹתוֹ וְקַן". שְׁזוֹ נִקְרְאוֹת 'שְׁמוֹת דְּקַדְשָׁה' מִפְּנֵי שֶׁהִיא עוֹבְדָה וּכְבוֹל שְׁלַמְעֵלָה מִטַּעַם וְדַעַת, לְמַעַלָּה מֵהַשֶּׁכֶל וּמִגֶּדֶר הָעֲבוֹדָה הַרְגִיל וְהַמְקַבֵּל.

וְהֵנָּה כָּל הָעֲנֵנִים שֶׁתִּבְעֵ מֵאֵתְנֵי כְבוֹד-קַדְשַׁת מוֹרֵי וְחֻמֵי אַדְמוּ"ר וּכְמוֹ כֵּן שְׂאֵר הַנְּשִׂאִים - קְיָמוּ זֶה בְּעֲצָמָם, וְהוּא עַל דֶּרֶךְ דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ וְכֹרֵנִים-לְכֶרֶךְה עַל הַפְּסוּק "מִגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב חֶקְיוֹ וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל" - "מַה שֶׁהוּא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה, הוּא אוֹמֵר לְיִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת וְלִשְׁמֹר, וְכֵן מַה שֶׁהוּא מַצְוֶה לְיִשְׂרָאֵל הוּא עוֹשֶׂה",

וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא בְּהוֹרְאוֹת נְשִׂאֵינוּ, וּבְדָרְבֵי הַמְדַרְשִׁי¹⁷ "צִדִּיקִים הוֹמִין לְבוֹרָאִים", שֶׁמָּה שֶׁתִּבְעֵוּ מֵהַמְקַשְּׂרִים וְשִׂיבִים אֲלֵיהֶם, הֵנָּה הֵם בְּעֲצָמָם קְיָמוּ וְעָשׂוּ בֵּן. וְמַה שֶׁגִּלּוּ וּסְפָרוּ לְנֵוֹ שֶׁקְיָמוּ זֶה, הוּא בְּדֵי שִׁיחָה לְנוֹ יוֹתֵר נְקַל לְקַיֵּם, בְּיָדַעְנוּ שֶׁהֵם סְלָלוּ עֲבוֹרָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ וְנוֹתַנִּים לְנוֹ אֶת הַכּוֹחַ לְהִתְנַהֵג ז.ו.

וּכְמוֹ בְּהִעָנֵן דָּאֵהַבֵּת יִשְׂרָאֵל שִׂישׁ בְּזֶה בְּמַה וּכְמַה סְפוּרִים מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִהַנְּשִׂאִים כִּיצַד עֲבָדוּ עֲבוֹדָתָם בְּעַנְיָן זֶה בְּאִפְּן שֶׁל לְמַעַלָּה מִטַּעַם וְדַעַת, מְכַלֵּי הַבַּטַּי עַל גְּדֻלַּת מַעַלְתָּם וְקַדְשָׁתָם.

וְלְנִמְא מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר הִזְקַן שֶׁהִפְסִיק בְּתַפְלָתוֹ בְּיוֹם הַכְּפוּרִים וְחִלָּץ וְקַצִּץ עֲצִים וּבִשְׁלַ מָרְק וְהָאָכִיל בְּעֲצָמוֹ לְיוֹלְדָת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיוּ אֲנָשִׁים שֵׁם בְּבֵית, וְעַצֵּם הִדְבָּר שֶׁאֲדָמוּ"ר הִזְקַן הַרְגִישׁ בְּמַה שֶׁחָסַר לְאוֹתָהּ אִשָּׁה, בְּעֲצוּמָה שֶׁל תַּפְלָתוֹ הַנְּעֻלִית, בְּיוֹם הַנְּעֻלָּה בִּשְׁנָה, זֶהוּ עַנְיָן שֶׁלְמַעַלָּה מִטַּעַם וְדַעַת¹⁸, וְכֵן הוּא בְּסְפוּרִים הַבָּאִים.

מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר הָאֲמָצְעִי, אֵיךְ שֶׁנַּכְנֵם אֵלָיו אֶבְרָךְ

אֶחָד לְיַחֲדוּת וְהִתְאוּנָן עַל הָעֲנֵנִים שֶׁאֲבָרְכִים מֵתְאוּנָנִים עֲלֵיהֶם. וְגִלְהָ אַדְמוּ"ר הָאֲמָצְעִי אֶת זְרוּעוֹ, הַפְּשִׁיל אֶת שְׂרוּלוֹ, וְאָמַר לוֹ הֲלֹא תִרְאָה שֶׁצִּפְד עוֹרֵי עַל עֲצָמֵי גו', שֶׁזֶה פָּנַע בְּכִרְאוֹתוֹ, וְכָל זֶה הוּא מִתְחַטְאוֹת נְעוּרִים שְׁלָךְ.

אַשְׁרֵי מוֹכֵן הַפְּלָאָת וְרוּמְמוֹת מַעַלְת כְּבוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר הָאֲמָצְעִי בְּכָלֵל, וּבְפָרַט מְאֹלוֹ שִׂשְׁבִים לְעַנְיָנִים כְּאֵלוֹ, וּמִכָּל מְקוֹם הָיָה הִתְחַקְשׂוֹת עִמָּהֶם כֵּן בְּךָ עַד שֶׁמַּצֵּד הָעֲנֵנִים שְׁלָהֶם שֶׁהָיוּ שְׁלֹא בְּדָבָרָעִי לְמַחְוֵי - שְׁלֹא כְּפִי הַדְּרוּשׁ, זֶה פֵּעַל עַלְיוֹ חֲלִישׁוֹת הַבְּרִאוֹת בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁצִּפְד עוֹרוֹ עַל עֲצָמוֹ.

מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר הַצִּמְחָ-צַדֵּק, אֵיךְ שֶׁחִלָּץ קָדָם הַתַּפְּלָה לְלֹת גִּמ"ח לְאַיֵשׁ פְּשוּט שֶׁהָיָה נוֹנֵעַ לוֹ בְּפִרְנָסְתוֹ וּבְכֶךְ הַקָּדִים דְּאָנָּה לְנִשְׁמֵיוֹתוֹ שֶׁל יְהוּדֵי אַחֵר, לְעִסְקוֹי הָרוּחְנָנִים וְהַנְּעֻלִים.

מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר מְהַר"ש, שֶׁפָּעַם נָסַע בְּיַחְוֵד מְקוֹתֶרְאוֹת לְפָרְיוֹ וּנְפָנַשׁ שָׁם עִם אֶבְרָךְ אֶחָד שֶׁהַדְּרַדְר בְּרוּחְנָנִית וְיָשַׁב עִם גּוּיִים לְמִשְׁחַק קָלִפִּים וְשִׁתָּה עִמָּם וְאָמַר לוֹ: יוֹנְנֵקֶרְמָאן - אֶבְרָךְ, יִין נָסַף אִיז - זֶה מְטַמְטֵם הַמוֹת וְחֵלֶב, זַי אַ אִיד - הֵיךְ (תַּנְהַג בִּי) יְהוּדֵי. וְחִלָּץ הָאֶבְרָךְ לְבֵיתוֹ, וְלֹא שֶׁקַט עַד שֶׁבֵּא לְכְבוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר מְהַר"ש, חָזַר בְּתִשׁוּבָה וְיִצְאָה מְמֵנוּ מִשְׁפַּחַת יִרְאִים וְחֶרְדִּים.

אַשְׁרֵי יָדוּעַ שֶׁאֲצֵל כְּבוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר מְהַר"ש הָיָה הַזְמָן יָקָר כְּמֵאֵד, עַד שֶׁנִּסְּם אֲמִירַת הַחִסְדִּית הָיָה בְּקִצּוֹר, וּבְזָמַנִּים יָדוּעִים הֵנָּה בְּשַׁעַת הַשְּׁמִינִית בְּבֶקֶר הָיָה כְּבָר אַחֲרֵי הַתַּפְּלָה, וּבְכָל זֹאת נָסַע נָסִיעָה רַחוּקָה וְשִׁתָּה שָׁם מְשֻׁד וּמֵן בְּשִׁבִּיל אֶבְרָךְ שֶׁהָיָה כְּמֵצָב כֹּהֵל כ'ו.

מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר הַרַ"ב נִשְׁמַתוֹ עֶדֶן בְּתַחֲלַת נְשִׂאוֹתוֹ, אֲשֶׁר נָזַרוּ אָז גּוֹרֵה תַדְשָׁה וְהָיָה צָרִיךְ לְכַסֵּעַ עַל דְּבַר זֶה לְמוֹסְקָה. וְאָמַר לוֹ אַחֵיו הַגָּדוֹל הַרְ"א, רַבֵּי זֶלְמָן אַחֲרוֹן נִשְׁמַתוֹ עֶדֶן, "הַזְמָן יָקָר אֲצֵלָךְ וְאֵין אֲתָהּ יוֹדַע הַיָּמָב שֶׁפֶת הַמְדִּינָה (הַרְ"א הָיָה מְלַמֵּד בְּשִׁפּוֹת) וְנִסְּם אֲתָהּ צָרִיךְ לְחַפֵּשׁ הַכּוּרַת - מְכַרִּים/קַשְׂרִים, וְלִכְּן אָפַע בְּעַנְיָן זֶה כְּפִי הוֹרְאוֹתֶיךָ". אָבֵל כְּבוֹד-קַדְשַׁת אַדְמוּ"ר נִשְׁמַתוֹ עֶדֶן לֹא הִסְבִּים עַל זֶה וְנִסְּעַ בְּעֲצָמוֹ וְהַחְלִית.

וְכֵן יִשְׁנֵם בְּמַה סְפוּרִים מְכַבּוֹד-קַדְשַׁת מוֹרֵי וְחֻמֵי אַדְמוּ"ר אוֹדוֹת הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ לַעֲשׂוֹת טוֹבָה וְאֲפִלוֹ לְאַיֵשׁ פְּרַטִּי, בְּרוּחְנָנִית אוֹ כְּנִשְׁמֵיוֹת. וְהֵנִיחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל זֶה, לֹא רַק הַנְּשִׁמּוֹת שְׁלוֹי בִּי אִם נִסְּם הָרוּחְנָנִית שְׁלוֹ, אֵפֶה שְׁזָה - הַאָדָם שֶׁהָיָה מֵמִיב עִמּוֹ הֵנָּה לֹא זֶו בְּלַבֵּד שֶׁלֹּא הָיָה בְּלָל בְּסוּג שֶׁל חֲבֵרָה בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת אֵלָּא שֶׁהָיָה שְׁלֹא בְּעָרְבוּ בְּלָל.

בעתים וזמנים, וגם כשצריך להתעסק במשא ומתן ומכל מקום הנה זמנים האלו על פי הרוב בלתי ניוזים ובלתי נידחים כלל ועיקר, וזמני הקביעות של תורה ותפילה הם נדחים ואין להם קבע, ויש שהם נדחים חס ושלום לגמרי (ואם כן זו בחינת 'שטות דקליפה' המכסה על אור הקדושה).
הנה האדם אשר נותן איזה חשבון לנפשו, האם יש איזה חכמה בהנהגה כזו, דמי הוא היודע עתו וזמנו, וכדאי את במדרש רבה "אין אדם שליט לומר המתנינו לי עד שאעשה חשבונותי ועד שאצווה לביתי כו" ואיך יתן כל נפשו על דבר שאין בו ממש כלל, ועל העיקר מה שהיתה הכוונה בירידת נשמות למטה הוא שוכח לגמרי?! והוא רק מצד הרוח שטות שמכסה על האמת,
הנה זאת תהיה עבודתו להפוך שטות זה דעולם, ויעמוד על נפשו ויקבע לו עתים לתורה (גם כש'העולם אומר' שבזמן זה יש לעשות דברים אחרים...), ואז הנה ושכחתי בתוכם, שיאיר לו גילוי אור אלקי בנפשו...".
17. רות רבה, סו, ח.
18. שיחת י"ט כסלו תשד"מ.

קצוד: המשכן, מקום השראת השכינה, נעשה מעצי שמים הרומזים לענין של שטות. וכך, גם עלינו לעבד את ה' באפן של 'שטות דקדשה', וכך להפך את השך העולם לאור, עד שעולם הזה התחתון יהיה דירה ומשכן להשראת השכינה (וכדברי הזר שדוקא על ידי העבודה של 'אתפניא סטרא אחרא', מתגלה כבודו של ה' בכל העולמות).

על העבודה באפן של 'שטות', למעלה מטעם ודעת, אנו מקבלים כוח מרבותינו נשיאינו שעבדו בעצמם באפן כזה, וכפי שהרבי מביא במאמר דגמה מפל אחד מהרביים שנהגו באהבת ישראל, ללא השפונות, למעלה מטעם ודעת, ובכך סללו לנו את הדרך.

יום ז

אות ז. המשכת האור שבבחינת 'הסתלקות'

ו) והנה על ידי אתפניא ואתהפכא - הביפוף וההפיכה של השטות דקלפה לשטות דקדשה, על ידי זה ממלאים פונת הפריאה, שהיא להיות לו ותברך דירה בתחתונים כאמור, והנה זה שעל ידי העבודה של אתפניא ואתהפכא נעשית דירה בתחתונים, באתי לגני, הוא במדרגה עוד יותר נעלית מקדם החטא שגם אז היה עקר שכינה בעולם הזה התחתון.

דבמו בסותר בגני הקודם על מנת לבנות חדש, חרי פשיטא - ההגיון הפשוט אומר שבגני החדש צריך להיות במדרגה יותר נעלית מבגני הקודם בין שאחרת אין סבה לסתור את בגני הקודם, כמו בן מכרח לומר שעל ידי העבודה של אתפניא ואתהפכא נעשית דירה במדרגה יותר נעלית מאשר קדם החטא, בין שהאפשרות שתהיה בכלל ירידה על ידי החטא, היא לצרף עליה גדולה יותר¹⁹,

וכמבואר בהמאמר של שנת תש"י דעל ידי דאתפניא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקדשא בריך-הוא בכלהו עלמין, שעל ידי העבודה של 'אתפניא' והגברת הטוב על הרע, מתגלה כבודו של הקדוש ברוך הוא בכל העולמות, בדברי הזר, ועל כך מבאר שם הרבי חרי"צ שהאור שנמשך ומתגלה בכל העולמות תינו - זהו האור שהוא בכלהו עלמין בשונה, אור אלקי שבדרך כלל מרוקם מהעולמות ואינו בערך אליהם כלל, עד שכל העולמות, העליונים והתחתונים, נחשבים בשוים בינם לבין עצמם ובמלים ביחס אליו. [כמו חכם מאוד גדול, שחכמתו היא שלא בערך לשאר האנשים, עד שביתם אליו לא נבר ההבדל בין יתר האנשים מי מהם חכם יותר ומי חכם פחות.] וזו מדרגה גבוהה יותר מהאור שהאיר בתחלת הפריאה, קדם החטא (והיא העליה שאחרי הירידה).

ואף שהלשון בהמאמר הוא אור הסוכב כל עלמין, מפל מקום אי אפשר לומר שהפונה הוא שנמשך רק אור שהוא בגדר העולמות אלא שהוא סוכב ומקיר עליהם, שאם כן זהו אור נחות יותר ממדרגת עקר שכינה, אודותיה נאמר "באתי לגני", בנוסף לעיל סעיף א, אלא הפונה שנמשך אור נעלה שאינו בגדר עולמות כלל, בנוסף לעיל שם.

ולכן קורא הזר לגלוי אור זה בשם אסתלק, והרי פונתו לומר שעל ידי העבודה של 'אתפניא' האור הזה נמשך ומתפשט ומתגלה בכל העולמות, ומדוע מכנה זאת בשם 'הסתלקות' שמשמעותה לכאורה סלוק והעדר האור? אלא פונת הדברים היא שהאור שהוא בדרך כלל מרוקם ובבחינת 'הסתלקות' מהעולמות, בין שהם אינם משיגים אותו והוא אינו בערך אליהם כלל - הנה על ידי העבודה של 'אתפניא' אנו זוכים להמשיך ולגלות בעולמות, ובפרט בעולם הזה התחתון, גם את האור האלקי הנעלה הזה.

קצוד: על ידי העבודה של 'אתפניא' אנו ממשכים בעולם אור נעלה יותר מזה שהיה קדם החטא, וזהו האור שבדרך כלל נמצא בבחינת סלוק ורוממות מהעולמות, ועתה הוא שב ומתגלה בהם.

בין שמאמר זה נאמר ביום ההלולא הראשון להסתלקותו של הרבי חרי"צ, עובר הרבי להקיש בין ענין האור שבבחינת הסתלקות, לענין סלוקן של צדיקים:

ולכן גם פטירת צדיקים נקראת בשם הסתלקות, כי הסתלקות הוא גלוי אור נעלה ביותר המתגלה בעת סלוקן של צדיקים. דהנה יש ב' אגרות באגרת הקדש בספר התניא שמבארים ענין ההסתלקות. ובאגרת הב' ענין ההסתלקות מבואר שם בענין מעלתה של פרה אדמה, הנקראת פרת חטאת. דהענינים - יתר הקרפנות הנעשים בפנים בתוך המשכן ובית המקדש אין יכולים לטהר אדם שנטמא בממאה החמורה ביותר שהיא 'ממאת מת', ואם כן אין כוחם לזכך ולברר ג' קלפות הטמאות, כי אם ענין הנעשה בחוץ דוקא, פרה הנעשית בחוץ, רק לה יש את הכוח לטהר אדם מטמאה זו. ולזה מדמין מיתתם של צדיקים שמכפרת על עם ישראל, ולכן התורה מסמיכה את מצות פרה אדמה לספור על הסתלקותה של מרים הנביאה, כמוכא באגרת הקדש שם.

והנה עתה אין פרה אדמה, כי מפני חטאינו היה צריך להיות דוקא גלינו מארצנו, אבל ארע סלוקן של צדיקים לכפר בעדנו.

והנה בענין סלוקן של צדיקים יש פנה ב' מאמרי רבותינו זכרונם-לברכה: א. שקולה מיתתן של צדיקים כשרפת בית אלקינו, שאף חרבן זה נועד לכפר על ישראל, כמאמר

19. כמבואר באריכות במאמר 'באתי לגני' תשל"א.

רבותינו זכרונם לברכה²⁰ שה' שפך כביכול את חמתו וכעסו על עצים ואבנים ולא על עם ישראל.

ב. קשה סלוקן של צדיקים יותר מתרפן בית המקדש.

אשר על ידי כל זה – שלשת המצבים של: שרפת הפרה, סלוקן של צדיקים וחרפן בית המקדש, הם ירידה לצרף עליה, לצרף גלוי אור גבוה ונעלה יותר, באפן של אסתלק וקרא דקדשא בריד-הוא.

ופרוש ענין הסתלקות פרשו כל הרביים כבוד-קדשת אדמו"ר הזקן, כבוד-קדשת אדמו"ר האמצעי, כבוד-קדשת אדמו"ר הצמח-צדק, כבוד-קדשת אדמו"ר מהר"ש, כבוד-קדשת אדמו"ר נשמתו ערן וכבוד-קדשת מורי ורבי אדמו"ר, שאין הפונה בפרוש תבת הסתלקות שהוא עליה למעלה חס ושלום, כי אם הפונה כאמור, שהוא נמצא למטה אלא שהוא בבחינת רוממות.

וזה תובעים מאתנו, דור השביעי לכבוד-קדשת אדמו"ר הזקן, וכל השביעין חביביו, אז הנם אז מ'האט דאם ניט פארדינט און ניט אויסגעארעוועט - שלא הרוחנו זאת על ידי עמל ויגיעה, מכל מקום כל השביעין חביבין והעבודה דדור השביעי הוא להמשיך השכינה למטה במש. להפך השמות דנפש הבהמית, אשר ידע אינש בנפשיה או ער האט דאס, און דעם קאך פון נפש הבהמית וואס ער האט דאס און אפשר אמאל נאך נידעריקער - שאדם יודע בעצמו שיש בו את השמות, החיות וההתלהבות של נפש הבהמית, ולפעמים עוד למטה מכה, לעשות מזה ולהפך את זה לשמות דקדשה.

קצוד: הענין של סלוקן של צדיקים, השקול לשרפת הפרה, וקשה בחרפן בית המקדש ועוד יותר מכה, הוא כדי להביא גלוי של האור שבבחינת סלוק ורוממות.

העבודה שלנו, הדור השביעי לאדמו"ר הזקן, היא להמשיך אור זה למטה בעולמות, על ידי הפיכת השמות של הנפש הבהמית שבכל אחד לקדשה.

יום ח

אות ח. עבודתו של הדור השביעי

ח) וזהו ענין צדיקא דאתפטר - סלוקו של הצדיק, דאף שפבר היו קדם לכן כמה העלמות והסתרים וכמה קשיות וענינים בלתי מובנים בשכל האנושי, הנה כל זה לא הספיק. ובכדי שיהיה אסתלק וקרא דקדשא בריד-הוא ככלהו

20. איכה רבה, ד.

עלמין, היה גם כן ענין סלוקן של צדיקים, שזה קשה לא רק בחרפן כי אם יותר מהחרפן.

ותכלית הפונה בזה הוא שעל ידי זה יהיה אסתלק וקרא דקדשא בריד-הוא.

וזה תובעים מכל אחד מאתנו שיידעו או מ'געפינט זיך אין - שאנו נמצאים בדור השביעי, שכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון, שהנהגת הראשון היה כאמור שלא חפש לעצמו כלום ואפלו לא את המעלה של מסירת נפשו. כי ידע שכל ענינו הוא לפרסם אלקות בעולם, כמו שכתוב ויקרא שם בשם הוי' אל עולם.

ודגמת הנהגת אברהם אבינו שהוא - געקומען אין אועלכע ערמער וואס מ'האט דארטן ניט געוואוסט פון ג'מליכקייט, ניט געוואוסט פון אידישקייט און ניט געוואוסט אפלו פון אלף בית - הגיע למקומות כאלה שלא ידעו מאלקות, לא ידעו מיהדות ולא ידעו אפלו מאלף-בית,

און זייענדיק דארטן האט מען זיך אפגיליינט אן א זייט, ובהיותו שם, הניח עצמו הצדה, און אל תקרא ויקרא אלא ויקריא, והקריא אלקות בפי כל העוברים ושבים, עד שפעל שהם עצמם יכריזו ויפרסמו אלקות לאחרים, כדרכת חכמינו זכרונם לברכה שהזכרנו בתחלת המאמר, שהוא לא רק 'קרא' בעצמו בשם ה' ופרסם את האמונה בה, אלא גם 'הקריא' - גרם לאחרים לקרא ולפרסם אלקות בעולם.

וידוע שפחלמוד במדת - באחת מהמדות בהן נדרשת התורה, באפן של אל תקרא, שתי הקריאות קימות, כלומר שיש כאן שני סוגי למוד: גם הענין בפשוטו כפי שהוא כתוב בתורה (ה'בתיבי), וגם הענין כפי שאנו קוראים ודורשים אותו (ה'קרי').

וגם בזה קד גם בענין שלנו, הרי מפרש בתורה שפכתב שקדם כל היתה העבודה של אברהם אבינו באפן של ויקרא, לקרא ולפרסם אלקות בעצמו.

אך מכל מקום צריך לידע אז אייב ער וויל אים זאל איינגיין דער ויקרא, מוז זיין דער ויקריא, שאם הוא רוצה להצליח בעבודתו 'לקרא' בשם ה', מכרחת להיות גם העבודה של ויקריא.

דארפסטו זעהן אז יענער זאל ניט נאר וויסן נאר אויך אויסרופען - עליך לודא שהוולת לא רק ידע, אלא גם יקרא ויפרסם.

הנם אז ביו איצט האט יענער ניט געוואוסט פון נארניט, אפער איצט דארפסטו זעהן אז ער זאל שרייען א-ל עולם, שלמרות שעד עתה לא היה לו כל משג, עליך לודא שהוא יצעק ויכריז "א-ל עולם".

ובזה עצמו הדיוק הוא בלשון הכתוב: **ניט - לא א-ל העולם,** היינו שאם היה כתוב כך, היינו יכולים להבין שאַלְקוֹת הוא ענין בפני עצמו ועולם ענין בפני עצמו, אלא שאַלְקוֹת מושל ושולט על העולם,

כי אם צרוף המלים "א-ל עולם" (ללא האות ה') מבטא שְׁעוֹלָם וַאֲלֹקוֹת הוא בלא חד זה הכל דבר אחד ומאחד. בלומר, אברהם אבינו השריש באנשים לא רק את האמונה בכך שה' קים ומנהיג את העולם, אלא גם באחדות ה' - בכך שאין בעולם דבר שנפרד ממציאותו של הקדוש ברוך הוא, אלא הכל הוא מציאות אלקות אחת גדולה (כמבאר באריכות ב'שער היחוד והאמונה' בספר התניא).

קצור: עבודתנו בדור השביעי היא להוריד את השכינה למטה, על ידי ההליכה בדרכו של 'הראשון' - אברהם אבינו, שלא רק 'קרא' ופרסם בעצמו את שם ה', אלא 'הקריא' ונרם למשפיעים שלו לא רק להאמין בה' אלא גם לפרסם בעצמם את שם ה' לאחרים.

וזאת לא רק באפן כזה שהם מאמינים שה' מנהיג את העולם, אך העולם הוא מציאות עצמאית ונפרדת, אלא להאמין ולפרסם את אחדות ה' - שהעולם ואלקות הם דבר אחד ממש.

יום ט

אות ט. לנו נתנו הכוחות למעל את תכלית הבְּרִיאָה בגאולה השלמה

ט) ואף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לאמר, אעבד עבודת אברהם אבינו?

מכל מקום אפס קצחו א. שיה' לכל אחד ואחד. ב. ומחויב בזה. ג. ונתנו לו הכחות על זה - על ידי ההנהגה שהראינו הראשון בדורותיהם של רבותינו נשיאנו, אדמו"ר הזקן, וממנו ואילך כל רבותינו נשיאינו עד, ועד בכלל, ההנהגה שהראינו כבוד-קדשת מורי וחמי אדמו"ר, שהם סללו את הדרך ונתנו לנו כחות על זה.

וזהו גופא - זה עצמו הוא ענין החיבוב דדור השביעי - שפמה כחות נתנו ונתגלו בשבילנו במהלך הדורות שקדמו לנו.

ועל ידי העבודה באפן כזה - הנהגה באפן של 'שמות דקדשה' ופרסום אחדות ה' בעולם ימשך עקר שכינה למטה בעולם

הזה הנשמי והחמרי, ויהיה גלוי האור האלקי עוד במדרגה נעלית יותר גם מקדם החטא כמו שבארנו קדם, וכמו שכתוב במשיח "ונשא מאד" ומבאר על כך שמעלתו של משיח תהיה יותר מאדם הראשון ואפלו כמו שהיה קדם החטא.

וכבוד-קדשת מורי וחמי אדמו"ר אשר את חלינו הוא נשא ומבאבינו סבלם, והוא מחלל מפשעינו מדבא מעונותינו, הרי בשם שראה בצרתנו, הנה במהרה בימינו ובעגלא דידן יגאל צאן מרעיתו מגלות הרוחני וגלות הנשמי גם יחדו, ויעמידנו בקרן אורה.

אבל כל זה הוא עדין רק גלויים, ועוד יותר - העקר הוא שיקשר ויאחד אותנו במהות ועצמות אין-סוף ברוך הוא.

וזהו פנימיות הפונה הטמונה בשרש של ירידת והשתלשלות העולמות וענין - עצם האפשרות של החטא ותקונו, וענין סלוקן של צדיקים - שעל ידי כל זה יהיה אסתלק וקרא דקדשא ברוך הוא.

וכשיוציאנו מהגלות ביד רמה ולכל בני ישראל יהיה אור במושבותם יהיה אז ישיר משה ובני ישראל גו' הוי' ימלך לעולם ועד, (וכמו שהוא פנחס התפלה) וגם בלשון תרגום המורה על הירידה וההמשכה בתוך גדר העולם - הוי' מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמיא. ומסימים יהיה הוי' למלך וגו' הוי' אחד ושמו אחד, שלא יהיה חלוק בין הוי' ושמו המורה על דרגת הגלוי וההתפשטות,

שכל זה נעשה על ידי סלוקן של צדיקים, שקשה יותר גם מחרבן בית המקדש.

וכיון אז מי'אז שוין די אלע ענינים דורכגעגאנגען - שכבר עברנו את כל ענינים אלה, הנה עכשו אין הדבר תלוי אלא בנו - דור השביעי, להוריד את השכינה בפעל למטה, על ידי העבודה הנזכרת לעיל.

ונזכה ועזו זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף להתראות עם הרבי כאן למטה בגוף ולמטה מעשרה טפחים, והוא יגאלנו.

קצור: לכל אחד מאתנו נתנו הכוחות על עבודה זו, מרבותינו נשיאינו שסללו לנו את הדרך, וזו החכיבות המיוחדת שלנו, הדור השביעי. ועל ידי עבודתנו נמשך עקר השכינה למטה, ועד היחוד בעצמות אור אין סוף ברוך הוא, שזו התכלית של כל הבריאה כלה. ואין הדבר תלוי אלא בנו.

למוד הורים וילדים

נְשִׂמְתָא דְאֹרְיָתָא

והשיב לב
אבות על ידי בנים (ע"ר)

שבוע א:

מספר גליון
349

אהבה למעלה מטעם ודעת

מקביל את שבועת הדורות של אדמו"רי חב"ד לשבעת הצדיקים שהורידו את השכינה משבעת הרקיעים. והדור שלנו הוא דור השביעי ותפקידו להוריד את השכינה למטה בארץ!

נקרא זאת בלשונו הקדוש של הרבי:

"והנה זה תובעים מפל אחד ואחד מאתנו דור השביעי, דכל השביעין חביבין, דעם היות שגוה שאנחנו בדור השביעי הוא לא על פי בחירתנו ולא על ידי עבודתנו, ובכמה ענינים אפשר שלא כפי רצוננו, מפל מקום הנה כל השביעין חביבין, שנמצאים אנחנו בעקבתא דמשיחא, בסיומא דעקבתא, והעבודה – לגמר המשכת השכינה, ולא רק שכינה כי אם עקר שכינה, ובתחתונים דוקא".

ילד/ילדה: איך עושים את זה? איך ילד קטן יכול "להוריד את השכינה למטה בארץ"?

אבא/אמא: שאלה מצינת. זה בדיוק הנושא המרכזי שהרבי מבאר במאמר. שהשראת השכינה בארץ היתה בבית המקדש שהיה בנוי מעצי שטים.

ילד/ילדה: ומה זה קשור אלינו? מה, אנחנו צריכים לכתר עצי שטים?!

אבא/אמא: לא סימתי את ההסבר. הרבי מבאר כי "שטים" הוא מלשון נטייה. למעלה מטעם ודעת. באשר יהודי כופה את עצמו ועובד את השם מעבר לטבע שלו – הוא 'מוריד' את השכינה למטה.

נקרא בלשונו של הרבי:

"מה שעקר שכינה בתחתונים, הנה עקר הגלוי מזה היה בבית המקדש, הנה זהו הטעם שהמשכן היה מעצי שטים דוקא, מפני שהפונה הוא להפוך השמות ולעמת זה ואת הלהט והתמימות של נפש הבהמית [דעם קאך פון נפש הבהמית] לשמות דקדשה, וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה: אהניא ליה שמוותיה לסבאי, עבודה ובטול שלמעלה מטעם ודעת".

ילד/ילדה: יש אולי דגמאות של עבודת השם "למעלה מטעם ודעת", כדי שאבין למה הפונה?

אבא/אמא: הרבי בעצמו מביא במאמר דגמאות של

אבא/אמא: היום נלמד יחד את הנקדה של מאמר 'קבלת הנשיאות' ביו"ד שבט תשי"א. הרבי פתח את המאמר בענין, שכאשר הקדוש ברוך הוא ברא את העולם, עקר שכינתו היתה כאן למטה, בעולם הזה! לאחר מכן הסתלקה השכינה לרקיעי השמים, ובעת מתן תורה שב הקדוש ברוך הוא לשכן בעולם הזה, ועל כך נאמר "באתי לגני...".

בלשון הרבי:

פותב פבוד קדשת מורי וחמי אדמו"ר, במאמרו ליום הסתלקותו, יו"ד שבט תשי"א:

"באתי לגני אחתי בלה, ואיתא במדרש רבה (במקומו) לגן אין פתיב כאן אלא לגני, לגנוני, למקום שהיה עקרי בתחלה, דעקר שכינה בתחתונים היתה..."

ילד/ילדה: מה קרה מאז? מדוע הסתלקה השכינה לאחר הבריאה?

אבא/אמא: זה בגלל שבעה חטאים שעשו בני האדם לאחר הבריאה (חטא עץ הדעת, חטא קין ואנוש וכו'). כידוע, כל חטא גורם לשכינה שתסתלק מהעולם. ושבעת החטאים גרמו לשכינה שתסתלק למעלה עד לרקיע השביעי.

ילד/ילדה: אז איך לפתע ירדה השכינה בחזרה לארץ במתן תורה?

אבא/אמא: שאלה טובה! המדרש אומר כי שבעת הצדיקים שעמדו החל מאברהם אבינו, יצחק, יעקב וכו', הורידו את השכינה משבעת הרקיעים עד לארץ.

ילד/ילדה: הבנתי! הצדיק השביעי שהוא משה – הוריד את השכינה להר סיני במתן תורה!...

אבא/אמא: נכון מאוד. אבל המענין הוא שהרבי, במאמר,

1. הגמרא מספרת על רבי יהודה בר אילעי שהיה רוקד לפני הפלה עם שלושה תוסים, והיו צוחקים עליו כי הוא מבזה את החכמים. כשנפטר, היה עמוד אש (שמוסל את הקדשה והשראת השכינה) ליד מפתחו. ואז אמרו: "אהניא ליה שמוותיה לסבאי", כלומר הועילה לו השמות, במוכן החיובי, שבמנהגו זה.

נספח

ספורי רבותינו נשיאינו במאמר הרבי

כבוד קדשת אדמו"ר הזקן:

"הפסיק בתפלתו וקלף וקצין עצים ובשל מרק והאביל בעצמו ליולדת, מפני שלא היו אנשים שם בבית".

כבוד קדשת אדמו"ר האמצעי:

"נכנס אליו אחד ליחידות והתאונן על הענינים שאברכים מתאוננים עליהם. ונלה אדמו"ר האמצעי את ורועו ואמר לו הלא תראה שצפד עזרי על עצמי גו' וכל זה הוא מהחטאות נעורים שלך".

כבוד קדשת אדמו"ר הצמח צדק:

"הלך קדם התפלה ללות גמ"ח לאיש פשוט שהיה נוגע לו בפרנסתו".

כבוד קדשת אדמו"ר מהר"ש:

"פעם נסע ביחוד מקוהארט לפריו ונפגש שם עם אברך אחד ואמר לו: יונגערמאן יין נסך איז מטמטם תמוח והלב, ויי א איד (=אברך יין נסך מטמטם את המוח והלב, היה יהודי). והלך האברך לביתו, ולא שקט עד שבא לכבוד קדשת אדמו"ר מהר"ש, חזר בתשובה ויצאה ממנו משפחת יראים וחרדים²."

כבוד קדשת אדמו"ר הרשב"ב נשמתו ערן:

"בתחלת נשיאותו, אשר גזרו אז גזרה חדשה ויהי צריך לנסע על דבר זה למוסקבה. ואמר לו אחיו הגדול הרב"א נשמתו ערן, הזמן יקר אצלך ואין אתה יודע היטב שפת המדינה (הרב"א היה מלמד בשפות) וגם אתה צריך לחפש הברות, ולכן אסע בענין זה כפי הוראותיך. אבל כבוד קדשת אדמו"ר נשמתו ערן לא הסכים על זה ונסע בעצמו והצליח".

כבוד קדשת אדמו"ר הר"י צ:

"ובן ישנם כמה ספורים מכבוד קדשת מורי ורבי אדמו"ר אורות השתדלותו לעשות טובה ואפלו לאיש פרטי, ברוחניות או בגשמיות. והניח את עצמו על זה, לא רק הגשמיות שלו כי אם גם הרוחניות שלו, אף שזה שהיה

עבודת השם באפן של 'שטות דקדשה' מכל אחד מהרביים (ראה בנספח).

ילד/ילדה: שמתי לב שכל הספורים מדברים על אהבת ישראל. סימן שזו עבודה מרכזית של הדור שלנו!

אבא/אמא: אכן. ויותר מזה. בכל ספור מדגשת גם ה'מסירות נפש' של הרביים שותרו על ענינים נפלאים שלהם בשביל לעזור ליהודי פשוט. ממש 'שטות דקדשה'.

ילד/ילדה: זה מחבר אותי לעבודה של השלוחים, שהולכים לכל מיני מקומות כדי לחבר יהודים להשם. זו ממש "הורדת השכינה למטה" וגם "מסירות נפש" על אהבת ישראל!

אבא/אמא: חבור מעלה! בעצם, בזה אנו ממשיכים את עבודתו של הצדיק הראשון אברהם אבינו (ואדמו"ר הזקן). כפי שהרבי אומר במאמר:

"וזה תובעים מכל אחד מאתנו שידעו שאנו נמצאים [או מ'נעפינט זיך אין'] בדור השביעי, שכל מעלת השביעי הוא שהוא שביעי לראשון, שהנהגת הראשון היה שלא חפש לעצמו כלום ואפלו לא מסירות נפש. כי ידע שכל ענינו הוא כמו שכתוב ויקרא שם בשם הוי' אל עולם. ודגמת הנהגת אברהם אבינו שהוא הגיע למקומות כאלו ששם לא ידעו מאלקות לא ידעו מיהדות ולא ידעו אפלו אלה-בית ובהיותו שם הוא הניח את עצמו בצד [נעקומען אין אועלבע ערטער וואס מ'האט דארטן ניט געוואוסט פון גטליכקייט, ניט געוואוסט פון אידישקייט און ניט געוואוסט אפלו פון אלה-בית און זייענדיק דארטן האט מען זיך אפגיליינט אן א זייט"] ואל תקרא ויקרא אלא ויקריא".

כלומר, עבודתנו אינה להראות לכלם שאנו מאמינים (לקרא בשם השם). אלא ללמד אותם להאמין בעצמם (להקריא) בשם השם א-ל עולם.

ילד/ילדה: כאשר נצליח להוריד את השכינה למטה בארץ יבוא משיח?

אבא/אמא: בדיוק כך. הרבי סים את המאמר בהתרגשות גדולה ואמר:

"הנה עכשו אין תדבר תלוי אלא בנו - דור השביעי. ונזכה זעהו זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה אין א גוף [ו'נוכה לה'תראות עם הרבי פה למטה בגוף"] ולמטה מעשרה טפחים, והוא ונאלנו.

2. "אשר ידוע שאצל כבוד קדשת אדמו"ר מהר"ש היה הזמן יקר במאוד. עד שגם אמירת החסידות היה בקצור, ובמנינים ידועים הנה בשעה השמינית בפקר היה כבר אחרי התפלה, ובכל זאת נסע נסיעה רחוקה ושהה שם משך זמן בשביל אברך כו".

מטיב עמו הנה לא זו בלבד שלא היה כלל בסוג של חברך בתורה ומצות אלא שהיה שלא בערבו כלל..."

(מעובד ע"פ באתי לגני תשי"א)

צ"ן החלטה טובה בענין אהבת ישראל שקבלת לכבוד יו"ד שבט:

שבוע ב:

שטות דקדשה

הגן של השם

אבא/אמא: במאמרו של הרבי הרי"צ הוא מסביר, על פי המדרש, שהפסוק משיר השירים "באתי לגני אחתי כלה" מדבר על מתן תורה (הדור השביעי מאברהם אבינו) שאז ירדה השכינה חזרה לעולם הזה החמרי, שהוא בעצם 'גנו' - המקום העקרי של הקדוש ברוך הוא.

מדוע כאן הוא המקום העקרי? כיון שתכלית בריאת העולם מלכתחלה הייתה כדי שתשרה בו השכינה, וכך גם לפני חטא עץ הדעת שרתה השכינה בעולם.

החטאים גרמו לסלוק השכינה מהעולם ואלו הזכויות של שבצת הדורות מאברהם אבינו ועד משה רבנו החזירו את השכינה לעולם, במתן תורה.

שטות של קדשה

ילד/ילדה: היכן שרתה השכינה שיירדה לעולם בעת מתן תורה? במשכן ולאחר מכן בבית המקדש.

הרבי הרי"צ מסביר את משמעותה של העבודה במשכן ובבית המקדש - את עבודה זו אנו צריכים לעשות גם כיום, בבית המקדש הפרטי, שבלבו של כל יהודי, כדי שתשרה בו השכינה:

עבודת הקרבנות - מסמלת אצל האדם את ההתקרבות האישית להשם, על ידי 'הקרבת' הנפש הבהמית, שלא תעסק בחמירות אלא באהבת השם.

המשכן היה עשוי מ"עצי שטים" - 'שטה' זה גם מלשון 'שטות'. הנפש הבהמית מנסה לשטות באדם ולהשכיח ממנו את אהבת השם שקימת בנפש האלקית. היא סוחפת אותו להתלהב מהחמירות, מאכל, ממשחק ומטיול, ולא להתרגש מקיום מצוה, מתפלה, או מלמוד תורה.

כדי לבנות את המשכן האישי שלנו, עלינו להשתמש ב'שטות' של קדשה - לא להתחשב במה שאנשים בעולם רגילים לעשות, אלא לדבק בקיום התורה והמצוות מתוך התלהבות גדולה, כמספר בגמרא על רב שמואל בר רב יצחק שהיה רוקד עם הדסים בידו לכבוד החתן והכלה. זה היה נראה כמעשה שטות, כיון שהוא היה תלמיד חכם גדול וזה לא היה ראוי לכבודו לרקוד כך... אך דוקא בזכות מעשה זה, הוא זכה שאחר פטירתו ירד 'עמוד אש' משמים והפריד בין מטתו ובין העם, להראות את גדל קדשתו. כיון שהוא התנהג שלא כרגיל, הוא זכה לגלוי אלקות מיוחד. כאשר אנו גם נוהגים כך - ב'שטות דקדשה' - אנו זוכים להוריד את השכינה למטה.

עבודה אישית

אבא/אמא: מה זה אומר? איך עושים את זה? מסביר הרבי הרי"צ:

וזהו 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' בתוך כל אחד ואחד,

התורה לא אומרת 'ושכנתי בתוכו' - של המשכן, אלא 'ושכנתי בתוכם' - בתוך כל יהודי שעושה בלב שלו משכן להשם.

איך עושים את זה?

וזה בא על ידי עבודת האדם בעבודת הברורים שלו, שפועל לאהפקא חשוכא לנהורא, והינו להפך את הלמטה מן הדעת ועולם, שיהיה מזה למעלה מן הדעת,

כמו שהמשכן נבנה מ"עצי שטים", כך גם המשכן שבלב שלנו נבנה מהפיכה של השטות של העולם, לשטות דקדשה.

"השטות של העולם"

ילד/ילדה:

דישנם במה דברים באדם שהוא נוהג ועושה בן וויילע אזוי טוט וועלט (כי כך נוהג העולם לעשות), והדברים האלה הם כמו חק שבלתי מזויזים אותו ממקומו לפי דבן

הוא הנהגת העולם, וכמו בכמה ענייני נימוס והדומה כו', הנה את זה צריכים להפכו אל הלמעלה מן הדעת בעבודה,

הרבי הרי"צ נותן לנו דגמה: יש דברים בעולם שהם לא שכליים, הם לא נתנים לשנוי כי משהו חושב אחרת, אלא זה כמו 'חק' שכלם צריכים לקים.

וכמו על דרך משל זמני האכילה וזמני השנה, הנה מצד הרגש העולם הם קבועים בעתים וזמנים, ונגם בשצריך להתעסק במשא ומתן - ומכל מקום - הנה זמנים האלו על פי הרב בלתי נזוים ובלתי נדחים כלל ועקר, וזמני הקביעות של תורה ותפלה הם נדחים ואין להם קבע, ויש שהם נדחים חס ושלום לגמרי,

כשמדבר על זמנים של אכילה או שינה, פלם יודעים שעכשו זה הזמן לאכל או לישון, אסור לפספס... לעמת זאת, זמנים של למוד תורה או תפלה, עשויים להדחות חלילה.

חשבון נפש

אבא/אמא: זוהי הרי שטות גדולה:

הנה האדם אשר נותן איזה חשבון לנפשו, האם יש איזה חכמה בהנהגה כזו, דמי הוא היודע עתו וזמנו, וכדאי תא במדרש רבה "אין אדם שליט לומר המתינו לי עד שאעשה חשבונותי ועד שאצונה לביתי כו"

ואיך יתן כל נפש על דבר שאין בו ממש כלל, ועל העקר מה שהיתה הבונה בירידת נשמתו למטה הוא שזכח לגמרי, והוא רק מצד הרוח שטות שמכסה על האמת,

הרי הנשמה שלנו ירדה לעולם לזמן קצוב, שאנחנו כלל לא יודעים מהו. אז איך יתכן שאדם יבזבז את הזמן על דברים חמריים שאינם חשובים כלל לנשמה ולשליחות שלנו בעולם, ולעמת זאת את העקר - המטרה שלשמה ירדנו לעולם, קיום התורה ומצוות - הוא ישכח! ? זה רק בגלל הרוח שטות של היצר הרע, שמכסה ומסתירה את האמת האלקית.

התפקיד שלנו

ילד/ילדה: התפקיד שלנו הוא לעשות ההפך ממנהג העולם בדברים אלו:

הנה ואת התורה עבודתו להפך שטות זה העולם, ויעמוד על

נפשו ויקבע לו עתים לתורה, ואז הנה "ושכנתי בתוכם", שיאיר לו גלוי אור אלקי בנפשו,

כאשר נדע שהזמנים של התורה והתפלה הם הקבועים ואותם אי אפשר להזיז כלל, ולא משנה מה אנשים סביבנו ואומרים, אז נזכה שהשם ישרה ויאיר בתוכנו.

במאמר של שנת תשל"ה, הוסיף הרבי שהעקר היא עבודת התפלה שבה האדם יכול להגיע לבטול ולהתאחדות עם השם, כפי שמספר על אדמו"ר הזקן שהיה מגיע לדקות ומצטט את הפסוק "מי לי בשמים ועמד לא חפצתי בארץ" - שהוא רוצה רק את השם בכבודו ובעצמו... וכך התפלה תשפיע על כל היום שלאחריה.

כך נביא את המשיח!

אבא/אמא:

וזהו כד אתכפיא סטרא אחרא, שעל ידי שפועל להפך את השטות הנפש בהמית אוי דעם קאך פון וועלט (ואת ההתלהבות של העולם) אל הקדשה בקיום התורה והמצוות, אז אסתלק יקרא דקדשא פריד הוא ככלהו עלמין, שמאיר ומתנלה אור הסוכב כל עלמין.

ועל כך אומר הזוהר (כפי שמביא אדמו"ר הרי"צ בתחלת מאמר "באתי לגני") - שכאשר כופים את הצד האחר, זה שמתנגד אל הקדשה - גורמים שהאור האלקי העליון יאיר וישרה בכל העולמות, כפי שיהיה בביאת משיח.

לכך אנו זוכים על ידי שאנו מפסיקים לנהג בשטויות העולם והיצר הרע, ומתנהגים באופן של שטות דקדשה - קיום התורה ומצוות בהדור.

הלקח:

עלינו לדאג שהזמנים של למוד התורה והתפלה יהיו אצלנו העקר. כך השם יאיר בתוכנו ובכל העולם בלו, בביאת משיח צדקנו.

שאלות הבנה:

מהי הדגמה לשטות של העולם?

איך אנחנו הופכים את זה לשטות דקדשה?

ולמה אנו זוכים על ידי כך?

(מעובד ע"פ באתי לגני תשי" וספר התניא)

באתי לביתי

מקדישים את הימים שבין י' לכ"ב שבט ללימוד
זוגי או משפחתי של מאמר 'באתי לגני'
ומכניסים את השכינה הביתה

y.w. graphicdesign

המסלול הזוגי

קובעים חברותא
במאמר 'באתי לגני' מתוך
חוברת המבצע המבוארת
ונהנים מזמן איכות חסידי

המסלול המשפחתי

יושבים ללימוד משפחתי של
מאמר 'באתי לגני' מתוך חוברת
המבצע המבוארת לילדים
ונהנים משעה של קורת רוח

למדתם? מלאו את פרטיכם בכתובת www.veheshivlev.com

ותוכלו לזכות ב'ערכת מראות קודש'

* מחשב חדש, מנוי שנתי לתכניות 'תורת חיים' או 'לראות את מלכנו'

והשיב לב
אבות על ידי בנים (ע"ז)

המבצע מתקיים לזכות ר' ברוך הכהן שיחי' אייזנברג וזוגתו מרת ברכה תחי'.
נדפס ע"י ולזכות: בנם ר' שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם: שירה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, איילה שיחיו אייזנברג.
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוטמן

ניתן להשיג את החוברת אצל הרכזים: אלעד - הרב שלום רוזנברג 052-765-5377 • אשקלון - הרב אברהם פינקוביץ 054-797-0074 • באר שבע - הרב מענדי אלורו 053-729-6770 • בית שמש - הרב בנימין מנדלסון - 054-593-9787 • ביתר כללי - היכל מנחם 02-652-7340 • חולון - בית חבד המרכזי 03-501-1544 • חולון - הרב דוד גוראריה 054-685-8558 • חיפה - הרב שמואל זלץ 052-655-9939 • ירושלים שיכון חבד - הרב שניאור כהן - 052-770-7073 • ירושלים רמת שלמה - הרב אבינועם שטרן 054-617-4851 • ירושלים כללי - היכל מנחם 02-670-0770 • כפר חב"ד - הרב מנחם מענדל אלפרוביץ 052-301-7770 • לוד - הרב נטע גערליצקי 058-770-7997 • מגדל העמק - הרב מנחם מענדל אייזנברג 058-778-4059 • נתניה דרום - הרב שניאור סגל 055-663-7052 • נתניה צפון - הרב מיכאל ויסמן 052-770-7318 • עפולה - התמים דובער קרץ 050-873-6939 • ערד - הרב שמעון צייטלין 054-709-6804 • פתח תקווה - הרב אלי וייספיט 054-777-0844 • קרית - הרב ניר חסון 052-600-5146 • קריית אתא - הרב ישראל סגל 058-557-7070 • קריית גת - הרב מנחם מענדל משי זהב 050-449-7708 • קריית מלאכי - הרב יוסף וישנפסקי 054-812-0933 • ראשון לציון - הרב משה פרידמן 054-638-0903 • רחובות - הרב שניאור לוי 052-770-7420 • תל אביב צפון - הרב מנחם מענדל דוכן 054-328-1770 • תל אביב מרכז - הרב יצחק ביר 054-203-9776 • **ניתן לפנות גם אל ארגון נשי ובנות חבד הארצי 093-060-6142 והסניפים בערים השונות** • מרכז ארצי לבידורים בווסטאפ בלבד +14133702528 או במייל veheshivlev770@gmail.com